

COMPROMISOS I CRITERIS DE QUALITAT PER A DUR A TERME PARTICIPACIÓ CIUTADANA A LA GENERALITAT DE CATALUNYA

L'acceleració dels canvis socials fruit de la digitalització i la globalització requereixen una profunda transformació en la manera com l'Administració es concep a sí mateixa dins la societat així com en la manera de funcionar internament.

Des de l'àmbit de la participació ciutadana, proposem dos compromisos per avançar en aquesta línia - un canvi de cultura de l'Administració, un impuls a la participació de qualitat - així com uns criteris generals de qualitat en l'execució dels instruments de participació.

1r. Compromís: CANVI CULTURAL DE L'ADMINISTRACIÓ

Promoure un profund canvi de cultura a l'Administració per a que el seu paper i la manera d'actuar puguin respondre eficaçment a les necessitats de la societat.

Una administració capaç de treballar conjuntament amb la ciutadania, d'obrir-se i d'incorporar nous agents en el seu funcionament necessita ser permeable al canvi, flexible i adaptable: saber escoltar i transformar-se per generar una relació més sòlida i productiva amb els diferents actors socials.

L'articulació d'iniciatives de participació ciutadana forma part d'aquest canvi de paradigma de les administracions, on aquestes treballen a partir d'una major obertura i amb la concurrència de la ciutadania per fer millors polítiques públiques al mateix temps que s'acosta a la ciutadania, incrementant la comprensió i legitimitat d'instruments i resultats.

Per a abordar aquesta transformació i aquest repte es requereix de temps i visió a llarg termini i alhora estar disposat a destinar recursos per desenvolupar tasques per facilitar i acompanyar la concurrència de la ciutadania. En un sentit ampli, això afecta els terminis per a les actuacions, els requisits per a poder influir en determinats àmbits i els canvis de circuits interns necessaris per a facilitar l'accés a tothom a participar.

2n. Compromís: IMPULSAR UNA PARTICIPACIÓ CIUTADANA DE QUALITAT

Promoure instruments de participació de qualitat per part de totes les unitats directives: un instrument de participació de qualitat és aquell que informa de manera clara, permet un diàleg estructurat i constructiu entre diferents actors de la societat per prendre millors decisions i facilita l'avaluació i la rendició de comptes a la ciutadania.

Per poder assolir el compromís de qualitat de la participació ciutadana les unitats directives promotores hauran de seguir els següents criteris:

Criteris generals de qualitat en l'execució dels instruments de participació

1. Objectius

Els instruments de participació que s'impulsen des de la Generalitat de Catalunya tenen tres grans objectius generals:

1. Facilitar la incorporació de la ciutadania en el cicle de les polítiques públiques.
2. Enriquir i millorar les polítiques públiques que ha de desenvolupar la Generalitat.
3. Transformar la pròpia organització de la Generalitat per poder fer efectiva una relació més horitzontal amb la ciutadania.

Posteriorment, cada instrument pot tenir altres finalitats concretes que s'han de determinar en el moment de la definició del marc de referència del debat:

- Fer un debat estratègic
- Diagnosi/avaluació sobre una política pública.
- Mesures i propostes per enriquir o millorar una política pública.
- Avaluació, seguiment i transparència

2. Recursos a disposar per a la qualitat de l'instrument de participació

Per a què un instrument de participació aconseguixi un impacte positiu en la política pública ha de tenir uns objectius clars i delimitats, i assignar-li els recursos necessaris per fer possible la consecució d'aquests objectius. Entre els recursos cal destacar el temps suficient per dissenyar, posar en marxa i desenvolupar l'instrument de participació, les persones que han d'efectuar aquest projecte i el finançament necessari per a dur-lo a terme. Igualment cal disposar de la iniciativa, compromís i capital polític indispensables per a impulsar-lo i recolzar-lo i fer-ne el seguiment institucionalment.

Per a l'èxit del projecte i complir amb les expectatives tant internes dels equips encarregats de dissenyar polítiques públiques com de cara a la ciutadania que participa en els diferents

estadis de la seva elaboració, es destinaran recursos humans i temporals suficients a l'instrument de participació per part de la unitat directiva promotora.

3. Grup impulsor o grup motor

Els instruments de participació tenen un grup impulsor que vetlla i revisa que el seu funcionament sigui l'òptim tenint en compte les necessitats dels destinataris d'aquell instrument de participació i els objectius establerts prèviament.

Segons el tipus d'instrument, aquest grup impulsor serà la mateixa unitat de l'Administració responsable qui fa el seguiment pel correcte funcionament de l'instrument. En alguns altres casos, com els processos deliberatius, cal estendre la validació del disseny de l'instrument a un grup motor que incorpori altres unitats de l'administració, altres administracions i/o altres actors de la societat civil, de manera que el disseny incorpori ja totes les mirades i veus sobre la qüestió a treballar i debatre.

La seva funció principal és la de fer avançar el procés participatiu i assegurar que els actors més rellevants i implicats estan informats del disseny, evolució i implementació de tot el procés participatiu. Ha de fer seguiment del funcionament dels canals de participació i conèixer els resultats del procés, proposant millores per a fer efectiva la participació del diferents agents de la ciutadania.

El grup motor ha de ser un òrgan executiu i operatiu, no és un òrgan polític ni un espai deliberatiu. Ha de facilitar el desplegament del projecte participatiu per sobre de posicionaments particulars de les persones o institucions que representen.

4. Mapa d'actors

En la concepció del marc del procés participatiu hi té un paper molt important la incorporació de tots els actors rellevants a una qüestió d'interès públic, ja sigui perquè tenen aportacions a

fer o perquè el resultat els impactarà especialment. La premissa de partida és que tots els instruments de participació impulsats per la Generalitat són universals i oberts a tothom; ara bé, generalment hi ha un univers específic de persones i entitats cridades a participar que s'ha de contemplar: l'elaboració d'un mapa d'actors persegueix fer un exercici conscient d'incorporar tots aquests actors minimitzant omissions rellevants.

A l'hora de definir aquest mapa d'actors s'ha de fer amb la màxima pluralitat i diversitat. Per tant, cal que s'incorporin criteris d'igualtat i no discriminació en aspectes com la transversalitat de gènere, la diversitat d'origens culturals i la diversitat funcional.

S'ha de vetllar per a que tots els col·lectius amb posicions sobre l'objecte de debat puguin participar de manera efectiva, per a això s'han d'identificar en el mapa d'actors.

La base de dades de contactes de persones jurídiques que es generi es comparteix amb el conjunt d'unitats directives a través de l'aplicació del mapa d'actors de la Generalitat, per permetre millorar el conjunt d'actuacions de participació impulsades per la Generalitat.

5. Fases necessàries per a dur a terme un instrument de participació

El disseny i execució d'un procés participatiu o d'un instrument estable de participació, compta amb aquestes fases:

A. Planificació:

En aquesta fase es dissenya i es preveuen tots els aspectes de l'instrument participatiu. S'ha de tenir en compte en aquesta fase, que les polítiques públiques afecten a múltiples unitats competencials, per tant s'ha de preveure la transversalitat interdepartamental i/o interadministrativa. També es dissenya el flux de la comunicació de l'actuació de participació.

B. Informació i comunicació:

En aquest moment és quan s'explica a la ciutadania que es durà a terme el procés participatiu o que es celebrarà un debat en un consell de participació, quins objectius persegueix, sobre què es debatrà, amb qui, a on i com (diferents canals establerts)

Es fa difusió intensiva sobre el projecte de política pública i el projecte participatiu. Es comuniquen de manera comprensible continguts complexos, posant tota la documentació i eines necessàries a l'abast de la ciutadania per que es pugui crear un posicionament sobre el tema a debatre. És clau que el document de bases del debat sigui comprensible per a tot tipus de destinataris.

C. Participació ciutadana i els seus resultats:

En aquesta fase s'escolta activament a la ciutadania que ve a participar, mitjançant mètodes deliberatius, a través dels canals dissenyats per a aquest debat, es promou el contrast d'arguments i es recullen les aportacions realitzades, de manera sistematitzada, i es fan públiques en un informe .

D. Retorn a la ciutadania:

A partir de totes les aportacions rebudes i de la comparativa d'arguments, la unitat promotora en fa una valoració per veure quines pot incorporar i quines no a la política pública oberta a participació, justificant-ho de manera raonada.

Adicionalment, durant la implementació de la política pública que ha estat objecte de debat s'ha de crear un entorn de relació que faciliti el seguiment per part de la ciutadania dels acords presos arran del procés participatiu o debat en el consell.

E. Avaluació i Seguiment

En aquesta fase, un cop acabat el projecte participatiu i decidit i explicat què s'incorpora a la política pública i què no, s'ha de mantenir la relació amb la ciutadania i les persones participants, comunicant-los com evoluciona la implementació de les decisions preses.

Es pot fer aquest seguiment mitjançant algun espai estable o consell existent o comissió *ad hoc*. Aquesta continuïtat és necessària per a que les polítiques de participació ciutadana tinguin impacte. Vetllar per a aquest contínuum del projecte participatiu, ajuda a fer efectiu el canvi de tipus de relació entre la ciutadania i la Generalitat i a transformar la pròpia organització de la Generalitat per poder assolir una relació més horitzontal amb la ciutadania.

6. Deliberacions ciutadanes

El disseny dels canals per a permetre les deliberacions ha de tenir en compte la diversitat d'agents convocats i les seves necessitats.

Ha de permetre la discussió d'arguments entre els diferents sectors socials i evitar caure en un debat d'interessos particulars amb l'Administració.

Independentment dels canals de debat triats, el procés participatiu s'ha de publicar al portal participa.gencat.cat per poder fer-lo universal.

Les deliberacions dutes a terme generen informes de resultats que es fan públics.

7. Avaluació

Les sessions de participació s'avaluen a través de les eines que acordí la Comissió tècnica per a la participació ciutadana, per analitzar el perfil sociodemogràfic de les persones participants i analitzar la valoració subjectiva del disseny del procés de les persones participants.

Aquesta avaluació es fa pública.

8. Retorn a la ciutadania

Aquest aspecte és cabdal per a aconseguir que les energies i recursos dipositats en el projecte participatiu puguin consolidar-se en una relació més transparent i compromesa entre l'Administració i la ciutadania.

L'informe realitzat amb la valoració de totes les aportacions rebudes i de la comparativa d'arguments, i en el qual la unitat directiva promotora determina quins pot incorporar i quins no a la política pública oberta a participació, de manera justificada, s'ha de fer públic.

Si es fa una presentació pública ha d'anar a càrrec del responsable polític que ha impulsat i s'ha compromès amb el procés participatiu, no es pot delegar. És el representant polític qui exposa a la ciutadania després d'escoltar els seus arguments, com es durà a terme la política pública sotmesa a debat.